

VÝZNAM RODINY PRO SFŘ A PRO FR. MLÁDEŽ

RODINA V ŘEHOLI A GENERÁLNÍCH KONSTITUCÍCH SFŘ

Fr. Martín Bitzer, OFMConv

Úvod

O důležitosti rodiny pro život sekulárního františkána svědčí už to, že řehole Sekulárního františkánského řádu, přestože je tak stručná, věnuje rodině samostatný článek, a to článek 17.¹

Rodina je základním prostorem “způsobu života” každého sekulárního františkána. *Konstituce SFŘ* to potvrzují, když říkají: “Ať sekulární františkáni považují svou vlastní rodinu za prvořadé prostředí, ve kterém mají žít své křesťanské závazky a františkánské povolání.” (*Konstituce SFŘ 24.1*)

Tento článek má dvě části. V první představíme text Řehole, který se týká rodiny, a nabídneme náš komentář. V druhé části budeme citovat text *Konstitucí*, které se týkají daného tématu, bez dalších komentářů. Rozhodli jsme se tak proto, že *Generální konstituce SFŘ* jsou detailní aplikací toho, co je řečeno v *Řeholi*, a domníváme se, že samotné čtení jejich textu představuje nejlepší komentář k tomu, čím je rodina podle stručného podání *Řehole*.

1. *Řehole SFŘ* - článek 17

Text

Ve svých rodinách ať žijí františkánským duchem pokoje, věrnosti a úcty k životu a tak ať se snaží vydávat svědectví o světě již obnoveném v Kristu (Řehole Lva XIII, II,8). Manželé zvláště tím, že prožívají milosti plynoucí z manželství, ať vydávají ve světě svědectví o Kristově lásce vůči jeho církvi. Prostou a otevřenou křesťanskou výchovou, s citlivostí k povolání každého ze svých dětí ať jim radostně zprostředkovávají svou lidskou a duchovní cestu (II. vatikánský koncil, Konstituce Lumen Gentium 41,5; Dekret Apostolicam Actuositatem 30,2-3).

Komentář

Řehole jmenuje hlavní představitele rodiny: *pár* (muže a ženu) a *jejich děti*. Řehole nám dále říká, v čem spočívá “františkánský duch”, který může být žitý v rodinném prostředí:

- pokoj
- věrnost
- úcta k životu.

Pokoj

¹ *Řehole SFŘ* je složena z 26 článků

Papež František řekl duchovním vůdcům světa, že pokoj je možné žít, pokud se ho můžete nejprve naučit v rodině. Opravdu, výraz *mistr pokoje* se vztahuje k něčemu, co se učíme doma a pak rozšiřujeme do ostatních oblastí života:

Každý z nás je povolán být mistrem pokoje, tím, že spojuje a nerozděluje, že hasí zášť a nezůstává v ní, že otevírá cesty k dialogu a nevytváří nové zdi! Vedme dialog a setkávájme se, abychom vytvářeli kulturu dialogu ve světě, kulturu vycházení si vstříc.²

Jaký pokoj by byl v každé rodině, kdyby byl založen na kultuře dialogu a vycházení si vstříc, v rodině, kde by každý učil milovat a ne nenávidět, stavět a spojovat, spíše, než rozdělovat a ničit.

Věrnost

Věrnost je hodnota, kterou se poprvé učíte žít uvnitř rodiny. Manželská věrnost je základní podstatou každé jiné věrnosti: otcovské, mateřské, dceřiné a bratrské.

“Láska manželů a potvrzení hodnoty věrnosti jsou hlubokým svěděním pro vlastní rodinu, pro církve i pro svět.” (*Konstituce SFRĚ* 24.1)

Můžeme se ptát sami sebe: kde najdou manželé pomoc? Co je základem takové věrnosti?

“Manželé ať nalézají v *Řeholi SFRĚ* platnou pomoc na své vlastní cestě křesťanského života a jsou si vědomi toho, že ve svátosti manželství se jejich láska účastní na lásce, kterou má Kristus ke své církvi.” (tamtéž).

Tato láska je povolána jít za posvátné hranice rodiny jako svědectví. Skutečně, *Řehole* 17 říká:

“Manželé zvláště tím, že prožívají milosti plynoucí z manželství, ať vydávají ve světě svědectví o Kristově lásce vůči jeho církvi.”

Úcta k životu

Rodina je to místo, kde se učíme narození, životu a smrti. Rodina je privilegovaný prostor, kde se cvičíme v respektu ke všem lidem za všech okolností a okamžiků života: když jsme malí, v pubertě, v mládí i ve stáří. Úcta, které se křesťan učí v každodenním životě:

“Ať ve své rodině dávají prostor modlitbě, Božímu slovu a křesťanské katechezi. Ať se také zasazují o úctu ke každému životu od jeho početí a v každé situaci až do smrti.” (*Konstituce SFRĚ* 24.1)

Neexistuje ideální pár ani rodina. Papež František proto odpovídá na otázku během *setkání se snoubenci* takto: “Tato každodenní cesta má některá pravidla, která jsem často opakoval rodinám ... dají se shrnout ve třech slovech: prosím, děkuji a promiň. ‘Prosím’ je uctivá žádost vstoupit do života druhého člověka ... ‘děkuji’: vděčnost je květina, která vyrůstá v ušlechtilých srdcích, jak říkávaly stařenky. Ušlechtilá duše musí nechat tuto květinu růst. Třetí slovo je ‘promiň’. V našich životech děláme mnoho chyb, mnoho omylů. Všichni je děláme. ... Učme se rozpoznávat naše chyby a žádat o odpuštění. Zapamatujte si navždycky: nikdy nekončí den bez dosažení pokoje. ... Když se naučíme prosit o odpuštění a navzájem si odpouštět, manželství přetrvává a půjde dál.”³

Pravidelně přijímejte svátost eucharistie, s péčí pěstujte svátost smíření a konejte rozmanité skutky lásky. To jsou nevyčerpatelné zdroje milosti.

² *Promluva papeže Františka k účastníkům mezinárodního setkání pro mír pod záštitou komunity Sant Egidio* (Klementinský sál, pondělí 30. září 2013), podle

http://w2.vatican.va/content/francesco/en/speeches/2013/september/documents/papa-francesco_20130930_incontro-pace-s-egidio.html

³ *Setkání papeže Františka se snoubenci* (Svatopetrské náměstí, 14. února 2014), podle

<http://www.news.va/en/news/pope-francis-meets-with-engaged-couples-in-st-pete>

Takový životní styl vstřebají také děti a stanou se “*znamení světa, který je již obnoven v Kristu*”, jak říká *Řehole SFŘ 17*, s odkazem na *Řeholi Lva XIII*, která v kapitole II, 8, tvrdí:

“V rodinném životě ať se (členové třetího řádu sv. Františka) snaží být příklady druhým: povzbuzujícími skutky zbožnosti a dobrými skutky. Ať do domu nemají přístup knihy ani denní tisk, které by mohly poškodit ctnostný život, a ať jejich čtení není povoleno ani těm, kteří spadají pod jejich autoritu.”

Dnes samozřejmě musíme zahrnout všechny dostupné sdělovací prostředky digitálního věku.

Dva citáty z dokumentů II. vatikánského koncilu (*Lumen Gentium*, 41.5 a *Apostolicam Actuositatem*, 30,2.3), které se nacházejí v textu *Řehole SFŘ 17*, jsou pozoruhodným shrnutím, které rozebereme v následující části.

Lidská a duchovní cesta

Když se mluví o vzdělávání dětí, článek 17 používá obrazu “cesty”, “směru”, a v tomto smyslu vyjadřuje:

“*Měli by s radostí doprovázet své děti na jejich lidské a duchovní cestě tím, že jim poskytují jednoduché a otevřené křesťanské vzdělání a jsou vnímaví k povolání každého dítěte*”. (*Lumen Gentium*, 41.5 a *Apostolicam Actuositatem*, 30,2.3)

Skutečně správné vzdělání bere v úvahu všechny procesy, rytmy a zrání každého člena rodiny a nepožaduje více než je v silách daného jednotlivce. Není to výčet cílů, ale radostná cesta, na které rodiče doprovází své děti, tak, aby šli po lidské a duchovní cestě zrání společně. A to je velmi krásné! Ačkoliv se na cestě mohou objevovat okamžiky nejistoty a utrpení, je na ní tolik momentů štěstí. Pouze ti, kteří to prožili, o tom mohou mluvit s autoritou. Aby šel člověk po této cestě s odvahou, je nutné, aby si byl vědom svého vlastního povolání a poslání.

V této souvislosti papež František řekl: “Dobrá rodinná výchova je základem lidství. Její zář je ve společnosti zdrojem, který nám umožňuje vyplnit trhliny, zranění a prázdná místa rodičovství, která se dotkla méně šťastných dětí. Tato zář umí dělat opravdové zázraky. A v církvi se tyto zázraky stávají každý den!”⁴

2. Rodina v *Konstitucích SFŘ*

V *Konstitucích SFŘ* je osm článků, které se týkají rodiny. Články 12 a 15 spadají pod oddíl Způsob života. Články 17.4; 23.1; 23.3; 24 a 25 spadají pod oddíl Aktivní přítomnost v církvi a ve světě, a proto se věnují rodině jako hlavní formě apoštolské činnosti. Poslední zmínka o rodině je v článku 53.3, v kontextu bratrského života.

Zde je výpis všech částí *Konstitucí SFŘ*, které se týkají rodiny:

Článek 12.1

Inspirováni Františkovým příkladem i jeho spisy, a především s milostí Ducha Svatého, ať bratři a sestry prožívají každý den s vírou onen velký dar, který nám dal Kristus: zjevení Otce. Ať o této víře vydávají před lidmi svědectví:

— v rodinném životě;

— v práci;

— v radosti i v utrpení;

— při setkáních s lidmi, kteří jsou všichni bratry a sestrami, dětmi téhož Otce;

⁴ Papež František, *Generální audience*, Svatopetrské náměstí, středa, 20. května 2015, podle http://w2.vatican.va/content/francesco/en/audiences/2015/documents/papa-francesco_20150520_udienza-generale.html

- svou přítomností a účastí na životě společnosti;
- v bratrském vztahu ke všemu stvoření.

Článek 15.2

Sekulární františkáni, kteří se musí svou prací a hmotným majetkem postarat o vlastní rodiny a sloužit společnosti, žijí evangelní chudobu specifickým způsobem. Porozumět tomu a uskutečnit to vyžaduje silné osobní nasazení i podporu od bratrského společenství; prostředkem k tomu je modlitba a dialog, společné zpytování svědomí a mít na zřeteli instrukce církve a potřeby společnosti.

Článek 17.4

Na službě posvěcování, kterou církev vykonává liturgií, modlitbou a skutky pokání a milosrdenství, se bratři a sestry mají v praxi podílet především ve vlastní rodině, dále v bratrském společenství a konečně i svou aktivní přítomností v místní církvi a ve společnosti.

Článek 23.1

Mír je dílem spravedlnosti a ovocem smíření a bratrské lásky. Sekulární františkáni jsou povoláni být nositeli pokoje ve svých rodinách i ve společnosti:

- ať se snaží propagovat a rozšiřovat mírové myšlenky a postoje;
- ať vyvíjejí vlastní iniciativy a jako jednotlivci i jako bratrské společenství ať spolupracují na iniciativách papeže, místní církve i františkánské rodiny;
- ať spolupracují s hnutími a institucemi, které se zasazují o mír s respektem k jeho skutečným základům.

Článek 23.3

Kvůli zabezpečení pokoje v rodině, ať bratři a sestry zavčas sepiší poslední vůli o svém majetku.

Článek 24

1. Ať sekulární františkáni považují svou vlastní rodinu za prvořadé prostředí, ve kterém mají žít své křesťanské závazky a františkánské povolání. Ať ve své rodině dávají prostor modlitbě, Božímu slovu a křesťanské katechezi. Ať se také zasazují o úctu ke každému životu od jeho početí a v každé situaci až do smrti.

Manželé ať nalézají v *Řeholi SFŘ* platnou pomoc na své vlastní cestě křesťanského života a jsou si vědomi toho, že ve svátosti manželství se jejich láska účastní na lásce, kterou má Kristus ke své církvi. Láska manželů a potvrzení hodnoty věrnosti jsou hlubokým svědectvím pro vlastní rodinu, pro církev i pro svět.

2. V bratrském společenství:

- ať jsou tématy pro dialog a sdílení zkušeností spiritualita rodiny a manželů i křesťanský postoj k problémům rodinného života;
- ať se sdílejí důležité okamžiky rodinného života se spolubratry a spolusestrami a věnuje se bratrská pozornost těm, kteří žijí v obtížných situacích a podmínkách - svobodným, vdovám a vdovcům, osamoceným rodičům, rozloučeným a rozvedeným manželům;
- ať se vytvářejí vhodné podmínky pro dialog mezi generacemi;
- ať se podporuje vytváření skupin manželů a skupin rodin.

3. Ať bratři a sestry spolupracují se snahami církve a společnosti, které směřují k upevnění hodnoty věrnosti a úcty k životu a k nalezení odpovědi na sociální problémy rodiny.

Článek 25

Doporučuje se vytvářet skupiny dětí vzhledem k nutnosti vychovávat “děti k tomu, aby ... se otvíraly pro společenství ... a uvědomily si, že jsou živými a činnými členy Božího lidu” (*Apostolicam actuositatem* 30), a vzhledem k vlivu, který na ně sv. František může mít. Za pomoci pedagogiky a organizace odpovídající jejich věku, ať jsou tyto skupiny přiváděny k poznání františkánského života a k lásce k němu. Vhodné pokyny pro organizování těchto skupin a pro jejich vztah k bratrskému společenství a k františkánským skupinám mládeže poskytnou *Národní stanovy*.

Článek 53.3

Začlenění do místního bratrského společenství a účast na jeho životě jsou pro příslušnost k SFŘ podstatné. Pro udržení jednoty bratrského společenství s bratry a sestrami, kteří se — z vážných zdravotních nebo rodinných důvodů či kvůli práci nebo vzdálenosti — nemohou aktivně podílet na životě společenství, musí být podniknuty vhodné kroky podle směrnic *Národních stanov*.

Závěr

Nemůže být pochyb o tom, že rodina má v životě sekulárního františkána obzvláštní význam. Článek 17 *Řehole* a zmíněné články *Konstitucí* to potvrzují.